

Základní číslovky (pravopis, použití)

Ruské základní číslovky se podobají těm českým, ale je třeba dávat pozor na jejich **správnou výslovnost a pravopis**.

1. Číslovky 1–4

Číslovka **1** má tvary mužského (**один**), ženského (**одна**) a středního rodu (**одно**) a také tvar množného čísla (**одни**), který se mj. používá ve významu zájmena „sami/samy/sama“, např.: *Дети остались дома одни.* (Děti zůstaly doma samy.)

Мы пойдём в кино одни, без родителей. (Půjdeme do kina sami, bez rodičů.)

Číslovka **2** má tvary pro mužský a střední rod (**два**) a ženský rod (**две**): *два студента, два компьютера, два учителя, два места, два задания, две девушки, две картины, две машины.*

Číslovky **3, 4** (**три, четыре**) mají jeden tvar pro všechny rody, např. *три книги, четыре книги, три студента, четыре студента, три задания, четыре задания.*

Číslovky 2, 3, 4 se v ruštině na rozdíl od češtiny pojí s 2. pádem jednotného čísla, a proto je potřeba dbát na správný přízvuk u podstatných jmen, obzvláště u mužského a středního rodu:

два (три, четыре) **гóрода** – *тп. ч. городá*

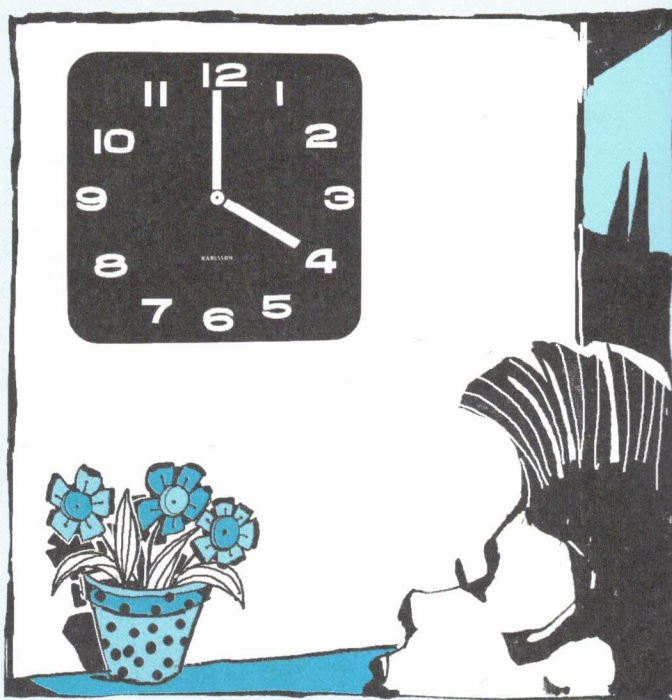
два (три, четыре) **слóва** – *тп. ч. словá*

два (три, четыре) **учítеля** – *тп. ч. учителя́*

два (три, четыре) **мóря** – *тп. ч. моря́*

два (три, четыре) **часá** – *тп. ч. часы́*

V češtině se číslovka *dvě* pojí se středním a ženským rodem, v ruštině pouze s ženským, tj. *две студентки, две книги* (dvě studentky, dvě knihy), ale *два слова, два окна* (dvě slova, dvě okna).

Котóрый час? - Четы́ре часá.

2. Číslovky 5–30, 50–80, 500–900

Od číslovky 5 dále mají ruské základní číslovky ve tvaru 1. pádu měkký znak (vždy jen jeden) – buď na konci, anebo uprostřed slova:

...ь (5–30)			...ь... (50–80, 500–900)	
5 пять	11 одиннадцать	17 семнадцать	50 пятьдесят	500 пятьсот
6 шесть	12 двенадцать	18 восемнадцать	60 шестьдесят	600 шестьсот
7 семь	13 тринадцать	19 девятнадцать	70 семьдесят	700 семьсот
8 восемь	14 четырнадцать	20 двадцать	80 восемьдесят	800 восемьсот
9 девять	15 пятнадцать	30 тридцать		900 девятьсот
10 десять	16 шестнадцать			

Ve výslovnosti číslovek se zakončením *-дцать* se hláska [d] nevyslovuje, tj. *-дцать* [сѣтʲ].

Tvary typu sedmadvacet, šestatřicet ruština nemá, přípustný je pouze přímý slovosled, tj. *двадцать семь*, *тридцать шесть*.

3. Číslovky 40, 90, 100

Tyto číslovky mají v ruštině zvláštní tvary: 40 *сорок*, 90 *девяносто*, 100 *сто*.

4. Číslovky 200–400

Tyto číslovky se na rozdíl od češtiny píšou v ruštině dohromady a mají jiné koncovky: 200 *двѣсти*, 300 *триста*, 400 *четы́реста*.

Ruské základní číslovky (vyjma číslovky 2–4) se pojí s 2. pádem množného čísla (stejně jako v češtině), např. *тридцать семь ученико́в*, *сорок пять вопро́сов*, *сто два́дцать во́семь уча́стников*, *двѣсти во́семьдесят де́вять рубле́й*.

Do základních číslovek lze řadit také slova **ты́сяча** (tisíc), **миллио́н** (milion), **миллиа́рд** (miliarda), např. *одна́ ты́сяча*, *оди́н миллио́н*, *оди́н миллиа́рд*.

1 Napište číslovky slovy.

8, 29, 77, 82, 61, 34, 43, 104, 156, 297, 349, 451, 586, 613, 718, 999.

2 Přeložte slovní spojení do ruštiny, označte přízvuky číslovek a podstatných jmen. Pracujte se slovníkem (můžete používat online portál <http://gramota.ru> nebo <http://morfologija.ru>).

Pět set patnáct účastníků, šedesát osm studentek, dvacet sedm obchodů, čtyřicet osm bonbónů, sto osmdesát korun, sedmnáct pravidel, tisíc rublů, dva tisíce rublů, sedm set devadesát devět stránek, čtyřicet šest slov.

3 Přeložte do ruštiny. Dávejte pozor na správný pád ruského podstatného jména.

3 židle, 2 lampy, 4 skleničky, 2 pravidla, 4 slova, 3 vnuci, 2 hodiny, 3 autobusy, 4 časopisy, 2 místa, 3 lístky, 2 města, 2 úkoly, 4 budovy, 3 okna.

4 Přečtěte si text, najděte v něm základní číslovky, napište je číslicemi.

- 1) Озеро Байкал – самое глубокое в мире.
- 2) Его глубина – тысяча шестьсот сорок два метра.
- 3) Ширина – семьдесят девять километров, длина – шестьсот тридцать шесть километров.
- 4) Длина береговой линии – две тысячи километров.
- 5) Озеро может вместить в себя двадцать три тысячи шестьсот пятнадцать кубометров воды.

(Podle: <https://znaniya.com/task/1456102>)

